

Resolutie van het Comité van de Regio's „Een constitutioneel kader voor de Europese Unie”

(2001/C 22/02)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de Conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raden van Keulen en van Helsinki, waarin de wens is vastgelegd om een intergouvernementele conferentie bijeen te roepen met de opdracht om oplossingen te vinden voor de resterende, in Amsterdam nog hangende gebleven institutionele problemen, die vóór de uitbreiding dient te zijn afgesloten;

gezien de besluiten van de Europese Raden van Keulen en Tampere om een Handvest van de grondrechten van de Europese Unie uit te werken;

gezien het rapport van de door de heer Dehaene voorgezeten deskundigengroep;

gezien de bijdrage van de Europese Commissie aan de voorbereiding van de Intergouvernementele Conferentie van 10 november 1999 en haar advies „Aanpassing van de instellingen voor een geslaagde uitbreiding” van 26 januari 2000 (COM(2000) 34 def.);

gezien de Mededeling van de Europese Commissie van 12 juli 2000 over „Een basisverdrag voor de Europese Unie” (COM(2000) 434 def.);

gezien zijn advies van 16 februari 2000 over „Het opstellen van een handvest van grondrechten van de Europese Unie” (CDR 327/99 fin)⁽¹⁾;

gezien zijn advies van 17 februari 2000 over „De Intergouvernementele Conferentie 2000” (CDR 53/99 fin)⁽²⁾;

gezien de op 13 april 2000 door het Europees Parlement aangenomen Resolutie over de voorstellen voor de Intergouvernementele Conferentie (A5 — 0086/2000);

gezien het ontwerpverslag van de commissie constitutionele zaken van het Europees Parlement over „De constitutionalisering van de verdragen” (PE 286.949);

gezien het besluit van het bureau d.d. 10 maart 1999 om, overeenkomstig artikel 265, vijfde alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap een resolutie over de „Europese grondwet” op te stellen en de commissie „Institutionele aangelegenheden” met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden te belasten;

gezien de door de werkgroep „Europese grondwet” van de commissie „Institutionele aangelegenheden” op vrijdag 9 juni 2000 goedgekeurde ontwerp-resolutie;

gezien de door de commissie „Institutionele aangelegenheden” op 5 juli 2000 goedgekeurde ontwerp-resolutie „Een constitutioneel kader voor de Europese Unie” (CDR 144/2000 rev. 1, rapporteur: mevrouw Bresso, I/PSE);

overwegende dat de Europese Unie haar legitimiteit ontleent aan de Europese staten en volkeren;

overwegende dat het huidige democratische tekort na de uitbreiding alleen maar nog groter zal worden, als de institutionele problemen niet worden opgelost;

gelet op de vérstrekkende veranderingen van de laatste jaren en de institutionele hervorming die momenteel in de Europese Unie wordt doorgevoerd,

heeft tijdens zijn 35e zitting op 20 en 21 september 2000 (vergadering van 20 september) de volgende resolutie goedgekeurd.

(1) PB C 156 van 6.6.2000, blz. 1.

(2) PB C 156 van 6.6.2000, blz. 6.

Het Comité van de Regio's

1. is van oordeel dat de institutionele hervormingen die momenteel worden doorgevoerd, in grote mate bepalend zullen zijn voor de toekomst van de Europese Unie;
 2. acht het noodzakelijk om de ontwikkelingen die plaatsvinden, alsook de onvermijdelijke gevolgen daarvan voor de lokale en regionale overheden, maar vooral ook voor hun rol in de EU en ten overstaan van haar burgers in het toekomstige nieuwe bestel, nog verder te analyseren;
 3. vindt dat het die analyse in goed overleg met de overige EU-instellingen, en met name met het Europees Parlement, moet uitvoeren, zonder dat de geheel eigen kenmerken van iedere instelling in het gedrang komen. Daarom hecht het Comité er het allergrootste belang aan dat zijn commissie „Institutionele aangelegenheden” op het vlak van institutionele kwesties voortdurend in samenspraak werkt met de commissie constitutionele zaken van het Europees Parlement;
 4. stelt vast dat er een correlatie bestaat tussen de werkzaamheden van de lopende Intergouvernementele Conferentie en die voor de opstelling van het handvest van grondrechten van de Europese Unie;
 5. beklagt zich erover dat het nauwelijks betrokken is bij de procedures voor de samenstelling van beide daarvoor bevoegde organen en het in dat verband georganiseerde overleg, en benadrukt dat het niet consequent is om enerzijds te beweren dat de betrokkenheid van de burgers van Europa steeds groter moet worden en anderzijds de rol te veronachtzamen van de vertegenwoordigende instanties die het dichtst bij die burgers staan. Als Europa door en voor de burgers moet worden opgebouwd, dan is de rol van de lokale en regionale overheden in heel Europa van fundamenteel belang;
 6. beschouwt de lopende institutionele hervormingen niet alleen als een kans om te verduidelijken op welke manier het subsidiariteitsbeginsel in de EU moet worden toegepast en welke instrumenten moeten worden ingevoerd om op de naleving daarvan toe te zien, maar ook als een gelegenheid om het beginsel te waarborgen door de EU-bevoegdheden duidelijk te regelen; de verschillende bestuursferen moeten daarbij als gelijkwaardige partners samenwerken;
 7. acht het volstrekt noodzakelijk dat wordt nagedacht over de aard van het huidige omschakelingsproces en de gewenste toekomstige ontwikkelingen;
 8. wijst nogmaals op de al in zijn advies over de Intergouvernementele Conferentie naar voren gebrachte noodzaak van democratisering en transparantie in de Europese Unie;
 9. benadrukt dat democratisering van de EU-instellingen ondenkbaar is zonder democratisering van de besluitvormingsprocedures en dat dit laatste alleen mogelijk is met inspraak van de burgers en hun verkozen vertegenwoordigers op vooral regionaal en lokaal niveau;
 10. wijst op de dringende noodzaak om over de institutionele hervormingen te beslissen vóórdat de EU wordt uitgebreid. De hervormingen moeten grondig zijn en snel worden verwezenlijkt. Daarvoor zijn vast omliggende regels nodig, met behulp waarvan de EU de uitdagingen waarvoor zij zich gesteld ziet, het hoofd zal kunnen bieden, zonder dat de vrede, veiligheid en welvaart waarvan Europa de afgelopen vijftig jaar dankzij de eenwording verzekerd kon zijn, in gevaar worden gebracht; de uitbreiding kan en mag evenwel niet worden uitgesteld, en de kandidaat-lidstaten moeten bovendien bij de discussie over de hervormingen worden betrokken;
- In dat verband
11. benadrukt het Comité dat naarmate de EU groter wordt, de behoefte aan duidelijkheid toeneemt; duidelijkheid waaraan het momenteel in de Verdragen schort, terwijl steeds meer stemmen opgaan die daarom vragen;
 12. is het van mening dat Europa een erfgoed heeft van gemeenschappelijke waarden waaraan niet mag worden getornd en die beschermd moeten worden met behulp van een instrument dat de garantie biedt van onaantastbaarheid;
 13. is het van oordeel dat vérgaande gemeenschappelijke verworvenheden, zoals de invoering van de gemeenschappelijk munt, de facto al met zich mee brengen dat de lidstaten een deel van hun soevereiniteit opgeven;
 14. wijst het er nogmaals op dat door de huidige ontwikkelingen niet alleen een grotere transparantie van de instellingen noodzakelijk is geworden, maar dat ook de huidige methoden voor de herziening van de verdragen transparanter moet worden;
 15. stelt het vast dat in tal van landen een discussie gaande is over de wenselijkheid van een constitutioneel kader voor de EU waarin haar gemeenschappelijke waarden, grondbeginselen en basisregels voor de democratische werking van de Europese samenleving en rechtsstaat zijn vastgelegd en de bevoegdheden binnen de EU worden geregeld; dit wordt door velen beschouwd als een manier om aan de grondslagen voor het streven naar de eenwording van Europa een duidelijke, vaste en duurzame vorm te geven;

16. benadrukt het dat er in de EU op dit gebied verschillende tradities bestaan: sommige lidstaten hebben een geschreven grondwet, andere weer niet; in sommige lidstaten is de scheiding van de machten gebaseerd op voortdurend overleg en onderhandelingen; in sommige lidstaten beschikken de regio's over ruime bevoegdheden, in andere weer niet;
17. wijst het op de absolute noodzaak dat in alle lidstaten en in de lokale en regionale lichamen een discussie over de toekomst van de Europese Unie op gang wordt gebracht om uit te leggen wat een constitutioneel kader voor de Unie zou kunnen inhouden en welke voor- en nadelen daarvan kunnen worden verwacht;
18. herhaalt het dat een Europees constitutioneel kader ten opzichte van de grondwetten van de lidstaten, aanvullend van aard zal zijn en in de vorm van een verdrag tussen de lidstaten moet worden gegoten;
19. is het van mening dat de uitdrukking „een constitutioneel kader voor de EU” een voor de burgers begrijpelijk, belangrijk aanknopingspunt zal worden als de desbetreffende tekst maar op duidelijke en beknopte wijze inzicht verstrekt in:
- de fundamentele waarden en beginselen waarop de Europese Unie stoelt, waaronder ook de grondrechten, de fundamentele vrijheden van de burgers, de culturele en taaldiversiteit en het subsidiariteitsbeginsel;
 - de structuur van de instellingen en de besluitvormingsprocedures;
 - de taken van de Europese Unie, uitgaande van de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel, en van een nauwkeurige afbakening van haar bevoegdheden op de diverse terreinen;
 - de regelingen inzake de financiering van de EU;
 - de procedures voor de herziening van dit constitutioneel kader, waarbij de lidstaten en hun nationale parlementen het laatste woord moeten krijgen;
20. acht het Comité benadrukking van de actieve rol van de lokale en regionale overheden bij de totstandkoming van een constitutie, rechtstreeks dan wel op indirecte wijze, middels het Comité van de Regio's, wenselijk;
21. hamert het er nogmaals op dat het belang van de lokale en regionale overheden in het debat over de vaststelling van bestuursvormen, dat van constitutionele aard is, tweeledig is, omdat deze niet alleen dicht bij de burgers staan, maar ook rechtstreeks contact onderhouden met de nationale overheden, bij wie momenteel de bevoegdheid ligt om de EU te hervormen;
22. bevestigt het Comité opnieuw dat het ook zelf een rol heeft te spelen bij de bespreking van EU-kwesties in de gemeenten, regio's en lidstaten, ook al komt het daarbij in de buurt van andere Europese instellingen, en roept het alle lokale en regionale overheden ertoe op om daaraan actief mee te werken;
23. benadrukt het dat een doeltreffendere toepassing van het subsidiariteitsbeginsel dan tot op heden gebeurt thans in Europa de kern van het institutionele vraagstuk vormt en dat het zal ijveren voor de bescherming ervan door een duidelijke afbakening van de bevoegdheden van de Europese Unie, alsook voor de waarborging van de gerechtelijke handhaving ervan;
24. verklaart het nogmaals bereid te zijn om actief deel te nemen aan de door de Commissie, met het oog op de opstelling van een Witboek, op gang gebrachte discussie over nieuwe vormen van Europees bestuur, en bevestigt het daarbij nogmaals het belang van de lokale en regionale overheden in dat toekomstige bestuursmodel;
25. betreurt het dat de Europese instellingen zich t.a.v. de hervorming van het Comité van de Regio's tot een uitspraak over het aantal aan het Comité toe te wijzen zetels beperken, in plaats van daarnaast ook zijn potentiële mogelijkheden verder te benutten;
26. verzoekt het met klem om de erkenning van zijn status als Europese instelling die zich tot het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen kan wenden en kondigt het aan dat het zich tot het zover is, voor die erkenning zal blijven inzetten;
27. is zich ervan bewust dat de meningen van de EU-lidstaten en hun regionale en lokale overheden over de wenselijkheid van een Europese constitutie verdeeld zijn. Derhalve dient de zaak grondig te worden uitgespit, voordat het proces dat moet leiden tot een constitutioneel kader voor de Europese Unie via een brede discussie op gang kan worden gebracht.
- Op grond van de voorgaande opmerkingen,
28. is het Comité van oordeel dat de Europese Unie moet gaan nadenken over de gevolgen van een eventuele Europese constitutie. Daarbij moeten haar gemeenschappelijke waarden, de gronden voor de samenwerking binnen Europa, de transparantere werking van de EU-instellingen alsook democratischere instrumenten voor de herziening van de Verdragen als leidraad dienen;
29. roept het alle lokale en regionale overheden in Europa op om zich er actief voor in te zetten dat de discussie tot alle lidstaten en alle bestuursniveaus wordt uitgebreid, zodat alle burgers daarin hun stem kunnen laten horen, aangezien de kwestie van een mogelijk constitutioneel kader van belang is voor alle burgers en lokale en regionale overheden in Europa en dus niet kan worden overgelaten aan de nationale overheden alléén;

30. bevestigt dat moet worden gekeken naar de gevolgen voor het lokale en regionale niveau van ontwikkelingen waarmee de Verdragen een grondwettelijk karakter wordt gegeven; dit geldt voor alle veranderingen in het huidige evenwicht tussen de EU en de lidstaten die van invloed zijn op de politieke en wettelijke bevoegdheden van de lokale en regionale overheden. Een strikte naleving van het subsidiariteitsbeginsel is van fundamenteel belang. Bovendien moet de lokale en regionale autonomie in de verschillende lidstaten bij de kwestie van een mogelijke constitutie in aanmerking genomen en gerespecteerd worden.
31. draagt het zijn voorzitter op om onderhavige resolutie bekend te maken bij de Raad van de Unie, het Europees Parlement, de Europese Commissie, de regeringen en de parlementen van de lidstaten.

Brussel, 20 september 2000.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Jos CHABERT

Advies van het Comité van de Regio's over „De plaatselijke en regionale autoriteiten en de gemeenschappelijke strategie van de Europese Unie voor het Middellandse-Zeegebied”

(2001/C 22/03)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gelet op de Verklaring van de Euro-mediterrane Conferentie van Barcelona van 28 november 1995;

gelet op de conclusies van de Europese Raad van Wenen van 11 en 12 december 1998;

gelet op de conclusies van de Euro-mediterrane Conferentie van Stuttgart van 15 en 16 april 1999;

gelet op de conclusies van de Europese Raad van Keulen van 3 en 4 juni 1999;

gelet op de conclusies van de Europese Raad van Santa Maria da Feira van 19 en 20 juni 2000;

gelet op zijn advies over de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement „Versterking van het Middellandse-Zeebeleid van de Europese Unie: voorstellen voor de tenuitvoerlegging van een Euro-Mediterraan partnerschap” (CDR 371/95)⁽¹⁾;

gelet op zijn advies over de „Lokale overheden en het Euro-mediterrane partnerschap” (CDR 125/97 fin)⁽²⁾;

gelet op zijn resolutie over „De gedecentraliseerde samenwerking en de rol van de lokale en regionale overheden in het kader van het Euro-mediterrane partnerschap” (CDR 40/2000 fin)⁽³⁾;

gelet op de resolutie van het Europees Parlement over het Middellandse-Zeebeleid (30 maart 2000);

gelet op het besluit van zijn bureau van 11 april 2000 om, conform artikel 265 (vijfde alinea) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, een advies over „De plaatselijke en regionale autoriteiten en de gemeenschappelijke strategie van de Europese Unie voor het Middellandse-Zeegebied” op te stellen en commissie 1 „Regionaal beleid, structuurfondsen, economische en sociale samenhang, grensoverschrijdende en interregionale samenwerking” met de voorbereidende werkzaamheden te belasten;

⁽¹⁾ PB C 126 van 29.4.1996, blz. 12.

⁽²⁾ PB C 64 van 27.2.1998, blz. 59.

⁽³⁾ PB C 106 van 6.6.2000, blz. 47.